

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת שופטים תשס"ט

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

יוצא לאור בימי אלול תש"ע

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת שופטים ה'תשס"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מעניין ערי מקלט ומענין חודש אלול, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, כתיב בפרשת השבוע מצות הפרשת ערי מקלט למכה נפש בשגגה, וכמו שכתוב (דברים י"ט) **שלוש ערים תבדיל לך וגו'** והיה לנום שמה כל רוצח, וזה דבר הרוצח אשר ינום שמה וחי אשר יכה את רעהו בבלי דעת והוא לא שונא לו מתמול **שלושום**, והנה מצות ערי מקלט גם מוזכרת בפרשת משפטים, וכמו שכתוב (שמות כא) ואשר לא צדה והאלקים אינה לידו ושמתי לך מקום אשר ינום שמה, ודורשי רשומות אמרו אינה לידו ושמתי לך ראשי תיבות **אלו"ל**. ויש להבין הקשר בין ערי מקלט לחודש אלול, ויש לומר בביאור הענין, כי הנה לכל אחד מישראל יש נשמה קדושה וטהורה הבאה מרום גבהי מרומים, שהיא חלק אלוק ממעל ממש, וכפי קדושת נשמתו לא היו שייכים אליה שום חטא ועוון כלל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז), ולכן אין איש הישראלי חשוד לחטוא בזדון ובמעל, חס ושלום, רק לפעמים בא לידו איזה חטא ועוון בשגגה, חס ושלום, והרי זה נחשב כאילו הרג נפש בשגגה, כי הרי כרת וניתק נפשו משורשה העליון, וצריך לזה תיקון וכפרה, וצריך לברוח למקום בטוח מפני גואל הדם שהוא ה"מ, שלא ירדוף אחריו ולא יכשיל אותו בעוד חטא ועוון, חס ושלום, ושלא יקטרג עליו לפני בית דין של מעלה, והמקום לברוח הוא "תשובה ויודי דברים", כי מיד שאדם שב על עוונותיו ומתוודה עליהם, אין רשות לס"מ לקטרג עליו, והנה בוודאי יכולים לשוב בתשובה בכל ימות השנה, ואין מצות תשובה מוגבלת לשום מקום וזמן, אבל בכלליות נקבע חודש אלול לחודש התשובה, כי אז נפתח דרך התשובה ביותר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'), וצריך לעשות חשבון הנפש על כל מה שעשה בכל ימות השנה, ולהבין עצמו על ימי ראש השנה הקדושים, שאז דנים את האדם על כל מעשיו, ולכן צריך לבדוק היטב אם לא הרג את נפשו בשגגה על ידי איזה חטא ועוון חס ושלום, ואם אין עליו חיוב לברוח לערי מקלט מפני גואל הדם שהוא ה"מ, נמצא ש"חודש אלול" הוא כמו "ערי מקלט" של כל השנה, שצריכין לברוח אל תוך חודש אלול ולעשות תשובה, כדי להינצל מיד גואל הדם, וכדי שיתכפר עונו, אם בן מובן מאד את הרמז, ואשר לא צדה והאלקים אינה לידו ושמתי לך מקום אשר ינום שמה, ראשי תיבות **אלו"ל**, כי דייקא "ימי אלול" הם כמו

"ערי מקלט" למו שלא צדה לחמוא, והאלקים אינה לידו איזה חטא ועוון, ואז הזמן מסוגל ביותר להיטהר מעוונותיו ולתקן את הכל.

והנה צריך לדעת שעיקר הסתת הס"מ הוא להכשיל האדם בגאות, שיתגדל על חבירו וישפיל אותו, ובזה חושב שהוא יותר גדול ממנו, ומיד שאדם נכשל בגיאות, חס ושלום, הרי כאילו דוחק את רגלי השכינה (סוטה ה.), ועליו הקדוש ברוך הוא אומר: 'אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד' (שם), וזה מרומז בשם הס"מ בעצמו, שהאותיות ס' מ', שהן עולות ששים - ארבעים, שבמקום להיות חמישים - חמישים, וכל אחד יהיה שוה לחבירו, הוא רוצה להגדיל אחד ולהשפיל את השני, ועיקר הכנעתו על ידי שאדם מקשר עצמו עם כל נשמות ישראל ביחד, ואינו רוצה להתגדל על אף אחד, שזה סוד "מחצית השקל", שעליו כתיב (שמות ל) העשיר לא ירבה והדל לא ימעט, ולכן במצוות מחצית השקל הכניעו את המן עמלק שהיה בעל גאווה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י"ג סי' ג') גאות אדם תשפילנו זה עמלק, כי המן עמלק רצה לעשות פיזור ופירוד בין נשמות ישראל על ידי מדת הגאות, ועל ידי זה יתפוס אותם ברשתו, חס ושלום, אבל מרדכי הצדיק ואסתר המלכה עשו כינוס ואחדות בין נשמות ישראל, וכמו שכתוב (אסתר ד') לך כנוס כל היהודים, והקדימו מצות מחצית השקל להכניע גאותו של המן, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (מגילה י"ג:) גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו.

ועיקר הזמן לשוב על מדת הגאות הוא חודש אלול, כי אז הזמן מסוגל ביותר לפייס את חבירו ולבקש מחילתו, כי צריך לזכור שעל עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו, ולכן בבא חודש אלול, ואנחנו רוצים לינצל מיד הס"מ ולברוח אל ערי המקלט, העיקר לעשות תשובה בין אדם לחבירו, ולהשפיל את הגיאות, ולהתאחד עם כל נשמות ישראל ביחד, ולכן (אסתר ט') משלוח מנות איש ל'רעהו ו'מתנות ל'אביונים ראשי תיבות אלול, כי אז הזמן מסוגל ביותר לצאת ממדת הגיאות, ולתקן כל אשר עיוות בין אדם לחבירו, ועל ידי זה יזכה למחילה וסליחה כפרה גמורה, ולקבל שנה טובה ומבורכת.

עוד יש לדעת, שגם התורה הקדושה היא "ערי מקלט" מפני גואל הדם שהוא הס"מ, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ל:) אמר הקדוש ברוך הוא, בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין, כי כל מה שאדם בורח לתוך התורה, הוא ניצול מתבערת היצר הרע הרוצה לשרוף אותו לגמרי, רחמנא ליצלן (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ע"ח), ולזאת מצינו בפרשת ערי מקלט (דברים ד) אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש וגו', את בצר במדבר וגו', ואת ראמות בגלעד וגו', ואת גולן בבשן וגו', וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל, כי גם התורה

היא ערי המקלט המצילות את הרוצח בשגגה מגואל הדם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מכות י'), מגין לדברי תורה שהן קולטין, שנאמר את בצר במדבר וגו' וזאת התורה וגו', כי אין מקום בטוח יותר להינצל מהיצר הרע כמו התורה, להתמיד בלימוד משניות וגמרא, אפילו בדרך גירסא בעלמא, וכמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' י"ט) שאפילו אותם האנשים הרחוקים מן הקדושה מאד, שנלכדו במצודה רעה עד שרגילין בעבירות חס ושלום, רחמנא לצלן, רחמנא לשובן, אף על פי כן הכח של התורה גדול כל כך, עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהם, חס ושלום, ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמוד בכל יום ויום כך וכך, יהיה איך שיהיה, בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על ידי התורה, כי כח התורה גדול מאד, וכבר קבע לנו רביז"ל סדר דרך הלימוד (שיחות הר"ן סי' ע"ו), ואמר, שאין צריכין רק אמירה בעלמא, לומר הדברים כסדרן, וממילא יבין, עיין שם.

נמצא שהתורה הקדושה היא ממש ערי מקלט לינצל מיד הם"מ, ואשרי מי שעושה התחלה חדשה בימי אלול הקדושים, לברוח לתוך חדרי תורה ולגרום הרבה פרקים משניות ודפים גמרא ותיקוני זוהר, כי אז אפילו אם במשך כל השנה לא שמר על עצמו כראוי, ונתקיים אצלו (שמות כ"א) "ואשר לא צדה והאלקים אינה ליידו", עכשיו יתקיים בו "ו'שמתו לך מקום אשר ינום שמה, שהוא ראשי תיבות אלול".

והשם יתברך יזכנו לבלות את ימי אלול הקדושים בקדושה ובטהרה, ונזכה להתמיד מאד בתורה, ולתקן כל אשר עיוותנו בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, עדי נזכה להמשיך על עצמינו שנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה בכלל ובפרט ביחד עם כל נשמות ישראל אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שופטים ה'תשס"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ו המדבר מפסוק, שופטים ושומרים תתן לך וגו', עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כי יש גן עדן, והם שני בחינות: גן ועדן, והם בחינת חכמה עלאה וחכמה תתאה, כי עיקר תענוג גן עדן הוא השגת חכמת אלקות, היינו חכמה עלאה וחכמה תתאה, שהם בחינת גן עדן, אך לזכות לזה אי אפשר כי אם על ידי השערים, כי יש שערים, היינו בחינת שערי גן עדן, שעל ידי זה זוכין ליכנס לגן עדן, דהיינו להשגת חכמה עלאה וחכמה תתאה, אך אלו השערים גנוזים וטמונים בארץ, בחינת (איכה ב): "טבעו בארץ שעריה"; וצריכים לזה בעל הבית על הארץ, שיהיה מושל בארץ, שיוכל להוציא ולהקים ולהעמיד השערים שנמבעו בארץ. ודע, שעל ידי לימוד פוסקים זוכין להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולין להעמיד ולהקים השערים שטבעו בארץ. וזה בחינת (משלי כ"ט): "מלך במשפט יעמיד ארץ", 'במשפט' דייקא, היינו על ידי משפט, שהוא משפטי ודיני התורה, דהיינו לימוד פוסקים, שמכררים משפטי ודיני התורה, על ידי זה נעשה מלך ומושל, ועל ידי זה יוכל להעמיד ארץ, ואז מעמיד ומקים ומגלה השערים שטבעו בארץ, שעל ידי זה זוכין לגן עדן.

וזהו "שופטים ושומרים תתן לך בכל שעריך וכו' לשבטיך" (דברים מ"ז), "שבט" ראשי תבות מ'בעו ב'ארץ ש'עריה, היינו השערים שנמבעו בארץ. וזהו 'שופטים ושומרים תתן לך' וכו'; כי השופטים ושומרים, שהם בחינת המנהיגים והמושלים בארץ, וזהו 'שופטים' דייקא, כי העיקר על ידי משפטי התורה, בחינת פוסקים, בחינת: "מלך במשפט יעמיד ארץ", על ידי זה נתגלים השערים שנמבעו בארץ.

וזהו "תתן לך בכל שעריך לשבטיך", כי השופטים ושומרים מקימים השערים שנמבעו בארץ, וזהו "בכל שעריך לשבטיך", כי הם מקימים ומגלים השערים שנתעלמו, בחינת טבעו בארץ שעריה; הם מקימין אותם על ידי המשפט שלהם, דהיינו לימוד פוסקים, בחינת: "מלך במשפט יעמיד ארץ", עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו איפוא הוא הגן עדן, ואיך מעלים ומקימים את שערי גן עדן מתוך נפילתם ומביעתם בארץ, כדי שיוכל כל אחד ואחד להיכנס לתוכם. ואומר רביז"ל, שיש שתי בחינות, "גן" ו"עדן", וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד): גן לחוד ועדן לחוד, ועל ידי התחברותם ביחד נעשה "גן עדן", כי "גן" היא ענין חכמה תתאה, היינו החכמה הגנוזה בכל חלקי הבריאה, דומם, צומח, חי ומדבר, שהוא הרצון של השם יתברך, והתורה והמצוות שיש בכל פרט ופרט, כי בכל דבר יש חכמה, וכמו שכתוב (תהלים ק"ד) כולם בחכמה עשית, ועיקר עבודת האדם למצוא החכמה והשכל שיש בכל דבר,

כדי להתקרב אל השם יתברך על ידי אותו דבר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' א'), וחכמה תתאה נקראת בשם "גן", כי כשאדם זוכה למצוא החכמה הגנוזה בעולם הזה, ורואה את חכמתו יתברך מכל פרטי הבריאה, ואת התורה והמצוות שיש בהם, הוא מטייל בזה העולם כמו המטייל בגן נהדר, ומסתכל על פרטי הבריאה כמו המסתכל על הפרחים והצמחים הנפלאים הגדלים בגן, ומתענג על ידם בתענוג נפלא, ועוד טעם שנקראת חכמה תתאה בשם "גן", כי יש נ"ג פרשיות התורה, שכולן מתלבשות בזה העולם העשייה, כי כל פרשיות התורה מדברות מעולם העשייה, מבריאת שמים וארץ, וממעשה האבות, ומיציאת מצרים, ומכל התרי"ג מצוות התורה שצריכין לקיים בעולם העשייה, ולכן כשאדם זוכה להשיג חכמה זאת, הוא נמצא בתוך ה"גן" הקדוש של עולם הזה, ומטייל בתוכו כמי שמטייל בגן נהדר.

אבל אחר כך, כשמוסיף והולך בעבודת השם יתברך, ומרבה להתפלל אל השם יתברך שיזכה להשיג פנימיות התורה והמצוות, שהיא "חכמה עלאה", אזי לאט לאט מתגלה לו השגת ה"עדה" העליון, שהוא עידונו הנחלא, היינו הרוחניות אלקות ששורה בכל פרט ופרט, כי מלבד החיצוניות שרואים בעיני הבשר, שהוא הנגלה והפשטות של התורה והמצוות, יש רוחניות אלקות עד אין סוף ואין תכלית בכל פרט ופרט, וכפי טרחת האדם בעבודת השם יתברך, כן נתגלה לו פנימיות זאת, עד שזוכה לעלות מעלה מעלה בהשגות אלקותו יתברך, ונכלל לגמרי באור האין סוף ברוך הוא, ואזי מתייחד אצלו ה"גן" וה"עדה", ונפתחים לפניו שערי גן עדן, והוא חי בעולם הזה כדוגמת עולם הבא, נמצא שהגן עדן הוא בעולם הזה ממש (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב), וכפי שאדם זוכה לחבר חכמה עלאה בחכמה תתאה, ולמצוא אלקותו יתברך בכל פרט של החיים, הוא נמצא בתוך גן עדן ממש.

אבל עיקר המניעה לבא לכל זה היא, מחמת ששערי גן עדן מבוועים וטמונים בארץ, היינו שהם מכוסים ומוסתרים בתכלית הארציות והגשמיות, וכמו שכתוב (איכה ב') מבעו בארץ שעריה, כי רוב בני האדם אין להם שום הבנה ב"גן" או ב"עדה" שיש בזה העולם, כי מרוב צרות ויסורים העוברים עליהם, וכן מרוב עוביות וגשמיות המסככות אותם בכל עת, אינם יכולים להבין שיש איזה גן בזה העולם, ושיכולים לטייל בתוכו כמי שמטייל בגן נהדר, ושיכולים להתעדה בעידונו הנחלא, ולהרגיש נועם זיו שכינת עוזו יתברך, רק נדמה להם שעולם העשייה היא עשייה ממש, וצריכין לעשות התורה והמצוות כפי יכולת האדם, וכן לעשות הרבה בפרנסה ובעסקי עולם הזה, אבל מפנימיות התורה והמצוות שזכחים לגמרי. וזה סוד (איכה ב') מבעו בארץ שעריה, שמאז חורבן בית המקדש, שנסתמו אורות העליונים, שערי גן עדן נמכעו ונממנו בתכלית הארציות, וקשה מאד למוצאם, ולדעת איה מקומם.

ואומר רביז"ל, שצריכים לזה בעל הבית על הארץ, שיהיה מושל בארץ, שיוכל להוציא ולהקים ולהעמיד השערים שנמבעו בארץ, ודע, שעל ידי לימוד פוסקים זוכים להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולים להעמיד ולהקים השערים שנמבעו בארץ, כי הצדיק שלומד פוסקים, ומברר את כל פרטי החיים על פי ההלכה המבוארת בשולחן ערוך, הוא נעשה כמו בעל הבית ומושל על הארץ, עד שיכול להוציא ולהקים את שערי גן העדן שנמבעו בארץ, כי סוד ה"גן עדן" הוא חכמה עלאה המתגלה בתוך חכמה תתאה, היינו רוחניות אלקותו יתברך הנמצאת בכל פרט של הבריאה, וזה מתגלה על ידי ה"שולחן ערוך" דייקא, כי בלי ה"שולחן ערוך" אין יודעים כלל איך לקיים רצונו יתברך בכל זמני היום והלילה, ובשבתות ובחגים ובמועדים, ואין יודעים איך להנהיג החיים כלל, אבל מיד שלומדים "שולחן ערוך", ומבררים כל הלכה על בוריה, אז נתוודע לאדם איך לקיים רצונו יתברך מאז שפותח את העינים בבוקר עד שהולך לישון בלילה, בחול ובשבת וביום טוב, מיום הוולדו עד יום מותו, ואין שום זמן או מקום שלא יהיה מבורר בתוך השולחן ערוך והפוסקים. נמצא שבעלי פוסקים הם כמו מושלים בארץ, ומגלים איפוא שערי גן העדן טבועים ואיך נכנסים לתוכם.

ולכן הזהיר רביז"ל כל כך על לימוד שולחן ערוך ופוסקים, ואמר (שיחות הר"ן סי' כ"ט) שכל איש ישראלי מחויב ללמוד שולחן ערוך ופוסקים בכל יום חוק ולא יעבור, עיין שם, וכן אמר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'), שעל ידי לימוד שולחן ערוך, אדם זוכה לברר הטוב מן הרע, ולהעלות הד' יסודות, אש רוח מים עפר, אל ד' אותיות שם הוי"ה ברוך הוא, עיין שם, וכן הפליג רביז"ל במעלת הפוסקים. ואמר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"א) שלפעמים השם יתברך עושה מופתים על ידי בעלי הפוסקים, וכמו שכתוב (דברי הימים א' מ"ז) מופתיו ומשפטי פיהו, שעל ידי 'משפטי פיהו', שפוסק שיהיה כך, נעשה מופת, כי מחמת שנתקבל לבעל פוסק, וכשפוסק באיסור והיתר מקבלין דעתו, כמו בן כשפוסק באיזה ענין, מקבלין דעתו, ונעשין מופתים על ידו, עיין שם.

כי על ידי שהצדיקים דבוקים מאד בשולחן ערוך ובפוסקים, ויודעים איך למצוא ההלכה בכל פרטי הבריאה, על ידיהם עולים שערי גן העדן מתוך הארץ, ובני אדם יכולים להיכנס לתוכם, כי הכל רואים שיש אלקות בתוך הארציות, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל. וזהו מה שסיפר רביז"ל (סיפורי מעשיות סיפור י"א מהבנים שנחלפו), שיש גן, אבל אי אפשר להיכנס בתוכו, כי כשנכנס בו אדם, אזי תיכף מתחילין שם לרדפו, ורודפין אותו, והוא צועק, והוא אינו יודע כלל, ואינו רואה מי רודף אותו, וכך הם רודפים אותו, עד שמברחים אותו מן הגן, ובן המלך האמתי ראה שעומד שם אדם אצל הגן, היינו שהיה מצוייר שם אדם, והסתכל וראה, שלמעלה, מעל האדם, יש דף, וכתוב שם, שזה האדם היה מלך לפני כמה מאות

שנים, ובימי המלך הזה היה שלום, כי עד אותו המלך היו מלחמות, וכן אחריו היו מלחמות, ובימי המלך הזה היה שלום, והתבונן בן המלך שהיה מבין דבר מתוך דבר, שהכל תלוי בזה האדם; שכשנכנסים לגן ורודפים אותו, אין צריכים לברוח כלל, רק לעמוד עצמו אצל האדם, ועל ידי זה ינצל, ויותר מזה, שאם יקחו את האדם הזה ויעמידו אותו לפניך בתוך הגן הזה, אזי יוכל כל אדם להיכנס בשלום אל הגן הזה, והלך ונכנס אל הגן; ותיכף כשהתחילו לרדפו הלך ועמד אצל האדם שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל ידי זה יצא בשלום בלי פגע כלל, ואזי צוה בן המלך האמתי לקחת את האדם, ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן, וכן עשו, ואזי עברו כל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל, עיין שם.

כי כל זה שייך לתורה זו של רביז"ל, כי גן העדן הוא בזה העולם ממש, רק שאי אפשר להיכנס לתוכו מחמת שתיכף ומיד רודפים את האדם והוא בורח משם, והוא בעצמו אינו יודע מי רודף אותו, רק כל הצרות והיסורין שעוברין עליו, שזוכים את לבו ומגרשים אותו משם, וכל תיקונו תלוי באדם שעומד אצל הגן, שהוא הצדיק האמת, שלומד פוסקים, והוא בעל הבית ומושל על הארץ, ועליו נאמר (קהלת י"ב) כי זה כל האדם, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו:): כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, ואם עומדים אצל הצדיק הזה, ומקבלים את לימודיו הנפלאים, אזי יכולים להיכנס לתוך הגן ולהישאר בתוכו, כי מבין שאין רודפים אותו כלל, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיק אמיתי כזה, ומקבל דבריו ללמוד הרבה פוסקים ושולחן ערוך בכל יום, עד שנעשה כמו בעל הבית על הארץ, למצוא אלקותו יתברך בתוך כל הארציות, ולשייל בעולם הזה כמו בעולם הבא, אשרי לו ואשרי חלקו.

ואת כל ההשגה הנפלאה הזאת מלביש רביז"ל בתוך הפסוק הראשון של פרשת השבוע, (דברים ט"ז) **שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק, שופטים ושוטרים הם המנהיגים והצדיקים האמיתיים שלומדים פוסקים ומשפטי התורה, ולהם יש כח להעלות את שערי גן העדן מתוך הארץ, ולעזור לכל נשמות ישראל להכנס לתוכם, שזהו, תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטיך, "שבט" ראשי תיבות ט'בעו ב'ארץ ש'עריה, ואז ושפטו את העם משפט צדק, כי הם יעזרו לכל ישראל ללכת בדרכיהם וללמוד שולחן ערוך ופוסקים, ולמצוא את שערי גן העדן שנמבעו בארץ.**

והנה על פי זה מובנים מאד דברי המדרש (מובא בתוספות מסכת קידושין ל"א:), שאסף בן קרח אמר שירה על ש"מבעו בארץ שעריה", משל לשפחה שהלכה לשאוב מים מן הבאר ונפל כדה לבאר והיתה מצמעת ובוכה, עד שבאתה שפחת המלך לשאוב ובידה כלי של זהב ונפל

אותו כלי שם, התחילה הראשונה לשורר ואמרה, עד עכשיו לא הייתי סבורה שיוציא שום אדם כדי שהוא של חרם מן הבאר שאינו נחשב, ועכשיו מי שיוציא אותו של זהב יוציא כדי עמו, כך בני קרח שהיו בלועים כשראו שטבעו בארץ שעריה אמרו שירה, אמרו מי שיוציא השערים יוציא גם אותנו, לכך אמר אסף מזמור שהוא ממשפחת קרח, עיין שם בתוספות. והנה על פי דברי רביו"ל מאירים דברי המדרש מאד, כי קרח ועדתו נבלעו באדמה מחמת שחלקו על תורת משה רבינו, ולא האמינו שאלקותו יתברך נמצאת גם בתוך הגשמות והארציות, ולכן נענשו מדה כנגד מדה שנבלעו בתוך האדמה בתכלית הארציות, ונאבדו מתוך הקהל, אבל כששמעו בני קרח "טבעו בארץ שעריה", שגם שערי בית המקדש וגן העדן נטבעו בארץ, אמרו שירה, כי מי שיוציא את השערים האלו, שהם הצדיקים ובעלי הפוסקים, מן הארץ, יוציא גם אותם, ויקבלו תיקון גמור, והבן.

והנה צריך זהירות מיוחדת למשפטי התורה בחלק "חושן משפט", שהם הדינים והמשפטים בין אדם לחבירו, כי על עוונות שבין אדם למקום, יום הכיפורים מכפר, אבל עוונות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו, וישלם את מה שחייב לו, ולכן הזמן לשוב בתשובה על זה הוא בימי אלול הקדושים, שאז מכינים לקראת ימי ראש השנה ויום הכיפורים, וצריכין לבדוק היטב אם לא פגם באיזה ענין שבין אדם לחבירו, ואם אינו מחוייב לשלם לו או לפיים אותו על איזה דבר, ולכן ל'ך ל'שבטיך ו'שפטו א'ת העם, ראשי תיבות אלול"ל, כי אז הזמן מסוגל לזה ביותר. והשם יתברך יזכנו להמשיך על עצמינו קדושת ימים אלו, ונזכה למצוא את גן העדן שיש בזה העולם, ולהיכנס בתוכו ולהתענג על נועם זיו השכינה, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

